

Mérő László

egyetemi tanár

ELTE Pszichológiai Intézet

Kiszámítható véletlen

**Miért hozza az egyik vevő a másikat úgy,
hogy nem is tudnak egymásról?**

Internet Hungary, Siófok, 2017. szeptember 27.

mero.laszlo@ppk.elte.hu

Az örök ifjúság tájai

Sokobanja, Szerbia

Campodimele, Olaszország

Vilcabamba, Ecuador

Az örök ifjúság fogalmának matematikai megragadása

A definíció: Az, hogy várhatóan mennyi idő múlva fog meghalni nem függ attól, hogy mennyi ideje él.

Lehetséges egyáltalán?
Nem önellentmondás?

Fiatalodás, öregedés

Ő például fiatalodik még egy darabig

**Fontos: az örökifjúság
nem jelent örök életet!**

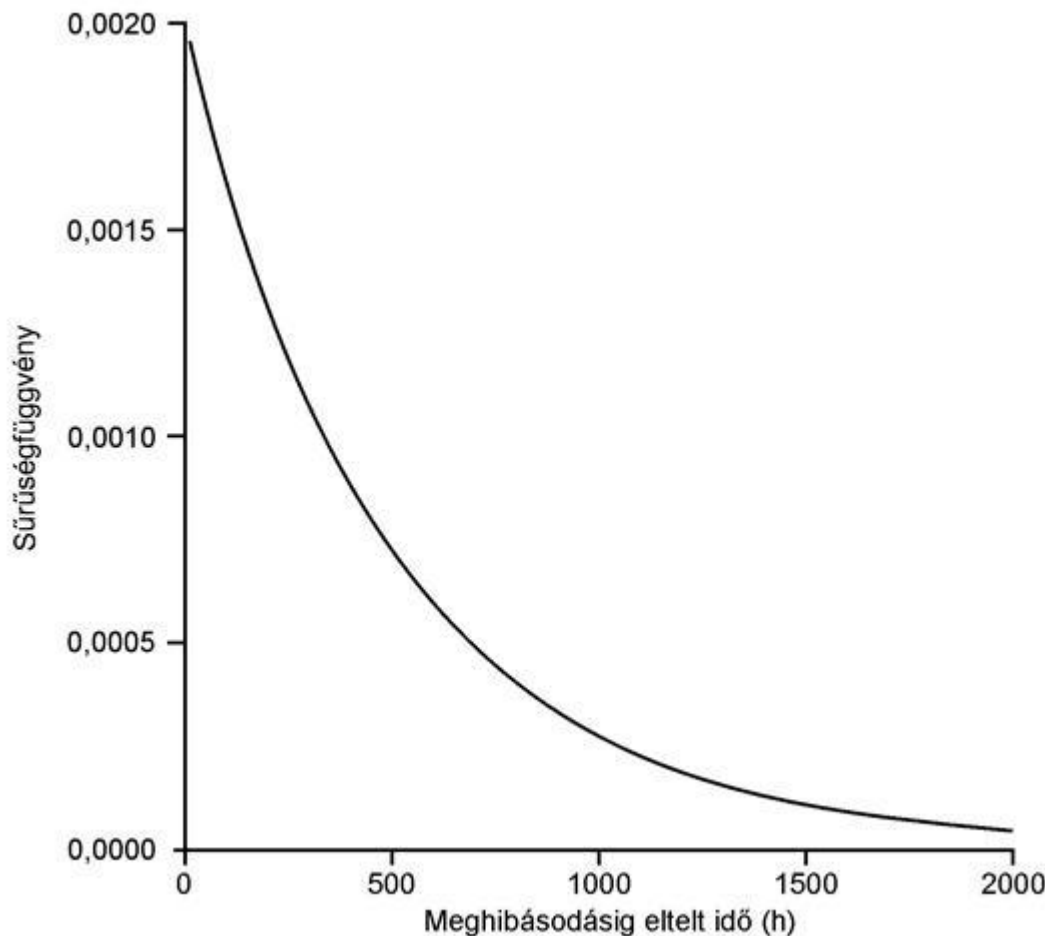
André Kostolany

Az örök élet elképzelhető ugyan,
de az örök vénséget jelent, egy
rövidke fiatalság után ☹

– Szeretne újra húszéves lenni?

Az örök ifjúság matekja

A negatív exponenciális eloszlás

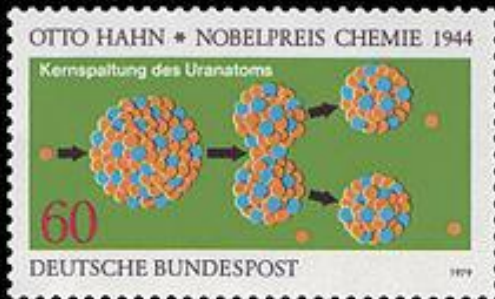
Mintha az egyik „életerő” (mondjuk pl. vevő) a másikat hozná, általában éppen amikor kell

A lényeg: **Létezik** ilyen matematikai objektum – igaz, lényegében csak egyetlenegy

Örökifjú dolgok a való világban

A definíció tehát: Az, hogy várhatóan mikor fog meghalni nem függ attól, hogy mióta él.

- Radioaktív anyagok bomlása („felezési idő”)
- „Nyelvi atomok” (pl.: mikor vált szét a finn és a magyar)
- Egy neoncső élettartama (mindegy, új-e vagy régi, ha ég)
- Egy pletykálkodás mikor ér véget (a pletyka is örökifjú!)

Mert az egyik pont olyan, mint a másik: változatosság, stabilitás és örökifjúság egyszerre nem létezhet.

Az örökifjú üzlet

Nishiyama Onsen Keiunkan
(Japán, szálloda) 705–

Kongō Gumi (Oszaka, építés)
578–2006

St. Peter's Stiftskeller
(Salzburg, étterem) 803–

Ezek szerint egyik ügyfél olyan, mint a másik?
Egyrészt igen, másrészt nem – akárcsak a pletyka...

Egyik pletyka hozza a másikat?

Juli néni, Kati néni
-letye-petye-lepetye!
üldögélnek a sarokba,
jár a nyelvük, mint a rokka
-letye-petye-lepetye!

Bárki inge, rokolyája
-letye-petye-lepetye!
lyukat vágnak közepébe,
kitûzik a ház elébe
-letye-petye-lepetye!

Weöres Sándor:
Pletykázó asszonyok

Egyik vevő hozza a másikat?

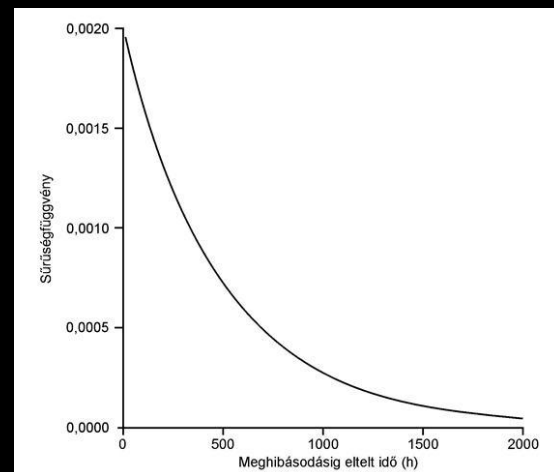
A dolog matekjára pletyka a jó példa itt is

Van, hogy igen, mert a szóbeszéd valóban hatékony

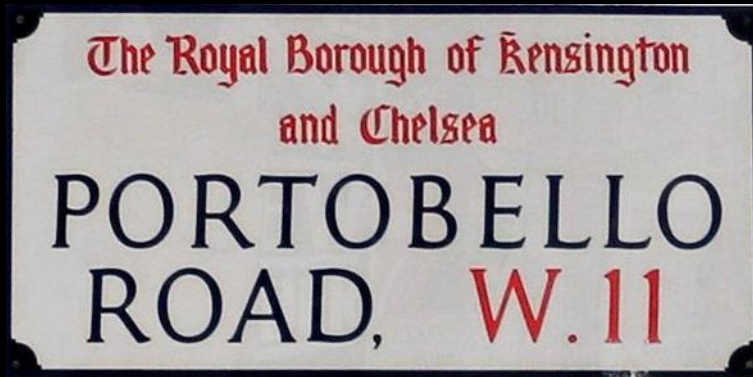
A lényeg mégsem a szóbeszéd, hanem a mögötte levő matek: a kiszámítható véletlen

Például a matematikailag leírható örök ifjúság

Ha egy üzlet matematikailag jó közelítéssel ilyen természetű, akkor valóban „egyik ügyfél hozza a másikat” akkor is, ha egyáltalán nem is tudnak egymásról.

A Portobello Roadtól a Falk Miksa utcáig

Köszönöm a figyelmet

mero.laszlo@ppk.elte.hu